

COLOFON

Titel

ARCHEOLOGIE NOTA NATUURINRICHTINGSPROJECT TORFBROEK KAMPENHOUT

- UD Inrichting en ontslibbing Fauna & Flora vijver

Auteur(s)

David Depraetere (OE/ERK/Archeoloog/2015/00037)

Opdrachtgever

VLM Regio Oost, Vestiging Leuven

Diestsepoort 6 , 3000 Leuven

Projectcode

2018I272

Erfgoedloket

<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/9154>

Plaats en datum Leuven, 31 oktober 2018

DEEL 3: Programma van maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Het uitgevoerde bureauonderzoek en bijhorend assessment volstaat om uitsluitsel te geven over de mogelijke aan- of afwezigheid van archeologische sites binnen het projectgebied, de te verwachten karakteristieken daarvan, de relatie met het (culturele) landschap, en de waarde naar kennisvermeerdering toe. Er werd eveneens voldoende informatie bekomen om de impact van de geplande bodemingrepen te bepalen.

Naast gekende archeologische vindplaatsen was het niet mogelijk om een afwezigheid van een archeologische site aan te tonen. Toch zijn er voldoende argumenten om het potentieel op kennisvermeerdering van het gebied waar bodemingrepen gepland zijn als laag in te schatten.

Binnen de geplande bodemingreep zijn geen samenhangende structuren te verwachten. Uit de natte bodemomstandigheden alsook de historische gebruiksevolutie van het gebied - met grootschalige graafwerken - schatten we de kans op het aantreffen van sites met veel structuren zoals nederzettingen of begraafplaatsen heel erg klein in (lage verwachting en dus laag kennispotentieel). De verwachting naar steentijdsites toe lijkt ons het hoogst op de hoger gelegen gebieden ten noorden en ten zuiden van het projectgebied, in de natte gedeelten waar de voornaamste graafwerken zullen plaatsvinden is de verwachting naar steentijd toe laag. Het gebied als geheel is pas heel laat ontwikkeld geworden en was in de historische perioden vermoedelijk vnl. extensief als bos en wei-/hooiland en voor turfontginning in gebruik. Landgebruiken die niet veel archeologische bodemsporen nalieten. De kans op puntlocaties zoals voorden, knuppelpaden, brugconstructies uit verschillende perioden, rituele deposities uit metaaltijden... kenmerkend voor sites in beekdalen of vochtige depressiezones lijkt ons hier klein, te meer omdat het hier om een moeraszone gaat eerder dan een beekdal. Sowieso zijn voornoemde relictten moeilijk op te sporen door middel van een vooronderzoek met ingreep in de bodem. De onvoorspelbare locaties van rituele deposities bijvoorbeeld – die weliswaar voorkomen in moerassig gebied - maakt het quasi onmogelijk deze op te sporen, de gekende deposities zijn alle het resultaat van toevallige vondst¹. Onderzoek in Nederlandse en dus vergelijkbare beekdal- of vallei landschappen wijst uit dat archeologisch onderzoek ook daar niet in de vorm van een prospectie met ingreep in de bodem kan worden uitgevoerd omdat de terreinomstandigheden (vnl. in natuurgebied) en randvoorwaarden vaak van dien aard zijn dat de ingrepen/graafwerken tot een minimum beperkt dienen te worden (bv. ter behoud van natuurwaarden of om de impact op de natte ondergrond te beperken). Gezien het hier om een fossiele riviervallei en geen actief beekdal gaat verlaagt de verwachting naar structuren die met beekovergangen te maken hebben aanzienlijk.

Een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem concreet met betrekking tot de slibuiming, het afgraven van de rietzone en afschuinen van de oeverzone, het verwijderen van houtige gewassen en het op- en afbreken van kleine constructies (stuw en golfplaten dijkje) zou ook geen kenniswinst op kunnen leveren en geen betekenisvol inzicht kunnen bieden in de archeologische potentie van de bodem/het bodemarchief te meer omdat de graafwerken zich beperken tot een zone die artificieel is opgehoogd. Het afgraven van de rietzone tot 30cm diepte heeft geen impact op het bodemarchief gezien het hier om een opgehoogde dijk (tot 40cm hoog) gaat die bij het graven van de vijver werd aangelegd. Het dieper afgraven van de zone ten behoeve van het afschuinen van de oever echter kan dieper gaan dan de ophoging en bijgevolg onverstoord bodem aantasten. Uit de dwarsprofielen blijkt

¹

<https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie/metaaltijden/bronnen/archeologisch/schatvondsten-deposities> (E. Warmenbol, 11/12/2008).

dit risico echter beperkt tot de westelijke helft van de af te graven zone en dat slechts heel plaatselijk tot dieper dan 40cm zal worden gegraven (dwarsprofielen 1-3 zie plan 3). De kans echter dat hier (gave) archeologische resten worden aangetroffen wordt echter als heel erg klein ingeschat (zie onder).

Bijgevolg is onze inschatting dat zelfs indien er sporen worden aangetroffen deze niet zouden gelinkt kunnen worden aan een site of kunnen geïnterpreteerd worden als off-site fenomenen. Er kunnen geen verbanden tussen eventuele archeologische sporen en eventueel andere ongekende sporen in de onmiddellijke omgeving duidelijk gemaakt kunnen worden. Er kan geen inzicht verschaft worden in de relatie tussen eventuele sporen noch in de algemene indeling noch in de fasering van een mogelijke archeologische site. M.a.w. de archeologische context zou niet voldoende begrepen kunnen worden.

Onze inschatting is dat bijkomend onderzoek met ingreep in de bodem wenselijk noch noodzakelijk is gezien de aard van de ingrepen en de lage verwachting. Zowel de terreinomstandigheden (moeras en alluviaal bos, hoge grondwaterstand) als de mogelijk te verwachten spoortypes sluiten de mogelijkheid uit om deze op voorhand adequaat op te sporen volgens de huidige archeologische prospectiemethoden met of zonder ingreep in de bodem (veldkartering - archeologisch booronderzoek - geofysisch onderzoek - proefsleuven-/proefputtenonderzoek).

We concluderen op basis van het assessment van de gekende gegevens, de geplande aard van de bodemingrepen en hun mogelijke impact, alsook de gegeven terreinomstandigheden en de lage verwachting en lage potentieel aan kenniswinst, dat bijkomend onderzoek niet noodzakelijk is.